

ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ, ΤΕΤΑΡΤΗ, 2 ΙΟΥΝΙΟΥ 1826.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ Γ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

(Εκ τῶν κώδικος τῶν ψηφισμάτων Ἀριθ. Α'.)

Ἡ Ἐθνικὴ Γ. τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις,

θεωροῦσα ὅτι αἱ νεωστὶ ἐπισυμβᾶσαι δεινὰι περιστάσεις τῆς πατρίδος δὲν συγχωροῦσι τὴν ἐξακολουθήσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς

θεωροῦσα ὅτι εἰς καλητέραν περίστασιν χρεωστὲῖ νὰ τὰς ἐπικαλέσῃ,

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

Α'. Αἱ ἐργασίαι τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως ἀναβάλλονται ἕως τὸν ἐσχόμενον Σεπτέμβριον ἐντὸς τοῦ 1826 ἔτους.

Β'. Οἱ πληρεξούσιοι αἱ διωρισμένοι διὰ τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ τρίτην ἐθνικὴν συνέλευσιν, οἱ αὐτοὶ χρεωστοῦν νὰ συνέλθωσιν περὶ τὸν εἰρημένον Σεπτέμβριον, ἢ καὶ πρότερον, κατὰ τὸ ὑπ' Ἀριθ. Β' ψήφισμα, διὰ τὴν ἐξακολουθήσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἤδη ἀναβαλλομένης συνελεύσεως.

Γ'. Οἱ πληρεξούσιοι χρεωστοῦν νὰ ἀφῇσιν τὰ ἔγγραφα τῆς πληρεξουσιότητος εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς συνελεύσεως τὴν διωρισθεῖσαν διὰ τοῦ ὑπ' Ἀριθ. Β' ψηφίσματος, καὶ νὰ λαμβάνωσιν ἴσα ἐπικυρωμένα ἀπὸ τὸν ἀρχιγραμματέα, καὶ ἐσφραγισμένα μετὰ τὴν σφραγίδα τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως.

Δ'. Τὸ παρὸν ψήφισμα νὰ καταχωρισθῇ εἰς τὸν κώδικα τῶν ψηφισμάτων, καὶ νὰ δημοσιευθῇ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐξεδόθη ἐν Ἐπιδαύρῳ τῇ 12 Ἀπριλίου 1826.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Πανούτζος Νοταρᾶς.

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Α. Παπαδόπουλος.

(Εκ τῶν κώδικος τῶν ψηφισμάτων Ἀριθ. Β'.)

Ἡ Ἐθνικὴ Γ. τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις,

θεωροῦσα ὅτι αἱ ἐμπεισοῦσαι εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Ἀρξίν τῆς δεινὰι περιστάσεις τοῦ πολέμου διακόπτουν πρὸς τὸ παρὸν τὴν ἐξακολουθήσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς

θεωροῦσα ὅτι τὰ συντείνοντα εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἐξωτερικῆς βοηθήματα ἤθελον εἶσθαι ἐν τῶν οὐσιωδεστέρων ἀντικειμένων τῶν σκέψεων, καὶ ἀποφάσεώς τῆς, αἱ ἑποιαὶ δὲν πρέπει νὰ ἀναδύθωσιν διόλου.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

Α'. Διορίζεται μία ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα „Ἐπιτροπὴ τῆς Συνελεύσεως“, συγκειμένη ἀπὸ δεκατρία μέλη, τοὺς Κυρίους Π. Πατρῶν Γερμανῶν, Ἀγῆς Πορϋρίον, Π. Νοταρᾶν, Β. Μπουντούρη, Α. Κοπανίτζαν, Α. Λόντον, Γ. Μπούκουρη, Γ. Δαρειώτην, Ἐμμ. Ξένον, Γ. Αἰνιᾶνα, Σ. Καλογηρόπουλον, Ν. Ρενιέρην, Ν. Βελισσάριον, ἐκλεχθέντα παρ' αὐτῆς μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς.

Β'. Ἐπιφορτίζεται νὰ φροντίξῃ περὶ τῶν συντείνοντων εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ ἔθνους ἐξωτερικῶν βοηθημάτων.

Γ'. Ἐπιφορτίζεται νὰ συγκαλέσῃ εἰς ἐθνικὴν συνέλευσιν περὶ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου τοὺς διορισθέντας εἰς Γ. ἐθνικὴν συνέλευσιν πληρεξουσίου, διὰ νὰ ἀναλάβωσιν τὴν σειρὰν τῶν ἐργασιῶν τῶν ὅταν ὅμως αἱ περιστάσεις συγχωρήσωσι, νὰ τοὺς συγκαλέσωσι καὶ πρότερον.

Δ'. Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν λογίζεται πλήρης, παρὰ ὅταν τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν τῆς εἶναι παρόντα.

Ε'. Τὴν ἔλλειψιν ἑνὸς ἢ περισσοτέρων μελῶν, ἀναπληροῖ ἐκλέγουσα μεταξὺ τῶν λοιπῶν πληρεξουσίων.

ΣΤ'. Θέλει ἀκολουθεῖ εἰς τὰς ἐργασίας τῆς τὰς ὑπ' Ἀριθ. Ζ'. ὁδηγίας.

Ζ'. Θέλει δώσει λόγον τῶν πράξεών τῆς εἰς τὴν Γ. ἐθνοσυνέλευσιν.

Η'. Τὸ παρὸν ψήφισμα νὰ καταχωρισθῇ εἰς τὸν κώδικα τῶν ψηφισμάτων, καὶ νὰ δημοσιευθῇ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐξεδόθη ἐν Ἐπιδαύρῳ τῇ 12 Ἀπριλίου 1826.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως

Πανούτζος Νοταρᾶς.

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Α. Παπαδόπουλος.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

Ἐπὶ τῇ συνεδριάσει τῆς 5 τοῦ Μαΐου, Ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τοῦ στρατηγοῦ Γ. Τζόγκα καὶ τῶν λοιπῶν περὶ τὰ Κράβαρα ὀπλαρχηγῶν, δι' ἧς ἀναφέρουσι περὶ τῶν κινήματων τοῦ ἐχθροῦ, καὶ περὶ τῶν ἀπατηλῶν σκοπῶν του, ἀφορῶντων εἰς τὸ νὰ καταπείσωσι τὸν λαὸν νὰ προσκυνήσῃ, καὶ στέλλουσι καὶ τὰ μπουγιουρδία τῶν ὅσοι ἔγραψαν πρὸς τοὺς

ἐκεῖ Ἕλληνας ἀγάδων, ζητοῦντες τὰ ἀναγκαῖα πολεμεφῶδια καὶ τροφάς, διὰ τὸ ἀπαιτήσωσι τοὺς ὀλεθρίους ἀκτιπὺς αὐτῶν. Ἀπεφασίσθη νὰ γενῇ πρὸς αὐτοὺς ἀπάντησις ἐνθαῤῥυντικὴ, ἐνθουσιαστικὴ καὶ εἰδοποιητικὴ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς τῶν 200 κανταρίων παξιμαδίου, καὶ 3000 δεκαρίων φυσεκίων.

Ἐπροβλήθη καὶ ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῇ ὁ στρατηγὸς Ἰ. Γκούρας νὰ συγκριθῇ εἰς τὰ Σάλωνα στρατόπεδον δυνατὸν, τὸ ὁποῖον θέλει τρέφεσθαι παρὰ τοῦ φροντιστοῦ Γ. Καναδοῦ.

Ἐπὶ τῇ συνεδριάσει τῆς 6 τοῦ αὐτοῦ,

Ἐπροβλήθη καὶ ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῇ ὁ Κύριος Γιάννης Μαυρομιχάλης γενικὸς ἀρχηγὸς τῶν ὀπλῶν, καὶ νὰ διαταχθῇ νὰ ἐκκινήσῃ ὅλα τὰ ὅπλα τῆς Σπάρτης, λαμβάνων ἀπ' ὁποίου ἤθελε δυνηθῇ Ἑλληνικῷ πλοίου χίλια κοιλὰ γέννημα εἰς χρέος τῆς Διοικήσεως διὰ τροφάς τῶν ἐκστρατευσομένων Σπαρτιατῶν.

Ἐπροβλήθη καὶ ἀπεφασίσθη νὰ διορισθῇ ὁ Κ. Ἀ. Βλαχάπουλος ἐπιθεωρητὴς τῆς φρουρᾶς καὶ τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως τοῦ Ναυπλίου, καὶ τῶν εἰς τὸ φρούριον τοῦτο εἰσερχομένων.

Ἐπροβλήθη καὶ ἀπεφασίσθη διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἀσφάλειαν καὶ εὐταξίαν, διὰ τὴν δημόσιον οἰκονομίαν, καὶ διὰ τὸν τακτικὸν ὀργανισμὸν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ, συγκειμένη παρὰ τῶν Κυρίων Ἰ. Νάκου, Στάμου Σεραφεῖμ καὶ Χαραλάμπους πατρὸς Γεωργίου Πολίτου, καὶ τοῦ γραμματέως αὐτῆς Διονυσίου Σουρμελά.

Περὶ τῶν τελευταίων στιγμῶν τοῦ Μεσολογγίου, καὶ τῆς ἡρωικῆς ἀναχωρήσεως τῆς φρουρᾶς.

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Ἐκείνην τὴν ὥραν συνέβαινε τὸ πλεον τραγικὸν καὶ θαυμαστὸν ἐν ταύτῳ θέαμα εἰς τὴν πόλιν. Οἱ φίλοι, οἱ σύντροφοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ νὰ ἀποχωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων, καὶ οἱ μὲν νὰ ἀπέρχονται εἰς νέους κινδύνους, διὰ νὰ ἐπιζήσουν καὶ νὰ ἐκδικήσουν τὸ αἷμα τῶν συγγενῶν καὶ φίλων· οἱ δὲ, καταπονημένοι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας ἢ ἀπὸ τῶν πληγῶν, νὰ περιμένωσι μὲ ἀνυπομονησίαν ἡρωικὸν θάνατον. Πολλοὶ ἄνδρες δυνάμενοι νὰ σωθῶν, ἔμειναν μὲ εὐχαρίστησιν πλησίον τῶν φίλων καὶ συγγενῶν των, διὰ νὰ πολεμήσωσι μέχρι τελευταίας στιγμῆς, καὶ νὰ συναποθάνωσι μὲ αὐτοὺς. Μὲ τοιαύτην ἀπόφασιν διμοιράσθησαν εἰς τὰ δυνατώτερα ὀσπίτια. Μέρους ἐξ αὐτῶν, ὅλοι Μεσολογγῖται, ἐκλείσθησαν εἰς τὸν πύργον τοῦ ἀνεμομύλου· καὶ ἓνας γέρων πληγωμένος ἐκίθησεν εἰς τὸν ὑπόνομον (μῖναν), ὅστις ἦτον ἐτοιμασμένος ὑπὸ τὸ μέγαλον κανονοστάσιον, τὸ ὀνομαζόμενον τοῦ Μπόιζαρη, ἐτοιμὸς νὰ δώσῃ φωτῶν, καθὼς ἔμβουν οἱ ἐχθροὶ, διὰ νὰ τιναχθῇ μετ' αὐτῶν εἰς τὸν αἶρα· καὶ πλῆθος γυναικοπαίδων ἐμῆκαν εἰς τὴν

μεγάλην πυριτοθήκην, ὅπου εὐρίσκοντο ὑπὲρ τὰ 30 βαρέλια πυριτίδος. Εἰς ἐκ τῶν προκρίτων τοῦ Μεσολογγίου, ὁ Χρῆστος Καψάλης, δυνάμενος νὰ σωθῇ, καὶ παρακινούμενος καὶ ἀπὸ τοὺς συμπατριώτας του νὰ φύγῃ τὸν κίνδυνον, δὲν ἠθέλησεν, ἀλλ' ἐπρωσκαλοῦσε γυναῖκας καὶ παιδία ὡς εἰς πανήγυριν νὰ κλεισθῶσι εἰς τὴν μεγάλην πυριτοθήκην, καὶ αὐταὶ ἔτρεχον μὲ προθυμίαν, διὰ νὰ ταφῶσιν εἰς τὴν στάκτην τῆς πατριδος των.

Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπὸ τὰ γεφύζια ἐκείοντο ἤδη μίαν ὥραν πρηνεῖς κατὰ γῆς, περιμένοντες νὰ πέσωσιν οἱ ἐξωθεν ἀπὸ τὰ ὀπίσθια τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου, καὶ ὑποφέροντες τὸν ἀκατάπανστον τοῦ ἐχθροῦ πυροβολισμόν, ὅστις κατ' εὐτυχίαν διευθύνετο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑψηλότερα κατὰ τῶν ὀχυρωμάτων· μ' ὅλον τοῦτο πολλοὶ ἐφονεύοντο. Τέλος πάντων μὴ δυνάμενοι νὰ ὑποφέρουν πλέον, ἐξαίφνης σηκωθέντες ἀνεβῆσαν τὸ, Ἐμπρὸς. Θάνατος εἰς τοὺς βαρβάρους, καὶ ἀμέσως ὤρμησαν διὰ τῶν δύο καστελίων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἐν, τὸ πρὸς τὴν ξηρὰν, ὅπου εὐρίσκοντο ὡς χίλιοι Ἀραβες, ἔμεινεν ἔρημον, καὶ τὸ ἄλλα ἔπαυσε νὰ πυροβολῇ. Ἐπυρρεύοντο δὲ ὅλοι εἰς ἓν σῶμα, ἐπειδὴ, βλέποντες ὅτι δὲν φθάνει ἡ ἐξωθεν βοήθεια, δὲν ἐστοχάσθησαν συμφέρον νὰ διαίρεθῶσι, καθὼς ἦτον τὸ σχέδιον πρῶτον.

Ἐπειδὴ ἡ ὁρμὴ ἔγινεν οὕτως ἐξαφνικὴ, καὶ ἀπροσδόκητος, οἱ Μεσολογγῖται, ὅτινες ἐξήρχοντο οἱ τελευταῖοι, καὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους πολλοὶ εὐρίσκοντο ἀκόμη μέσα εἰς τὴν πόλιν, δὲν ἠμπόρεσαν νὰ πληροφρηθῶν τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' οἱ περισσώτεροι ἐνόμισαν, ὅτι εἶχαν φθάσει καὶ οἱ ἔξω, καὶ ἡ ὁρμὴ ἐγίνετο συγχρόνως καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη. Ἐν τούτοις ἐξαίφνης ἠκούσθη φωνὴ, διαδοθεῖσα δι' ὅλου τοῦ πλῆθους· Ὁπίσω, Ὁπίσω! Εἰς τοὺς τόπους σας! Εἰς τὰ κανονοστάσια! Μόλις ἠκούσθη αὕτη ἡ φωνὴ, καὶ ὅλοι οἱ Μεσολογγῖται μὲ τὰς γυναῖκας ἐπέστρεψαν· ἀλλ' ἡ φωνὴ ἦτον ψευδής· οἱ ἐχθροὶ ἤδη ἐμῆκαν ἐνδὸν τῶν ὀχυρωμάτων, καὶ διεσκορπίσθησαν εἰς τὴν πόλιν· ὁ πόλεμος ἀναψεν ἀπὸ τὰ ὀσπίτια, ἡ ὑπόνομος τοῦ μεγάλου κανονοστατίου ἐεράγη καὶ ἐτίναξε τὰ σώματα πῶν βαρβάρων εἰς τὸν αἶρα, καὶ πλῆθος γυναικοπαίδων, τὰ ὁποῖα ἐκλείσθησαν εἰς τὴν μεγάλην πυριτοθήκην, ἐκράιγαζον, καὶ ἐπέστειρον ὑπὲρ τὰς δύο χιλιάδας ἐχθρῶν τριγύρω εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, οἱ ὁποῖοι νομίζοντες νὰ εὕρουν μέσα θησαυροὺς ἐπεριτριγύρισαν τὸ ὀσπίτιον, καὶ ἄλλοι ἔπασχον νὰ ἀνοίξουν τὴν θύραν, ἄλλοι τὰ παράθυρα, καὶ ἄλλοι ἀνέδωσαν εἰς τὴν στέγην· τότε βέβαια, ὁ Χρῆστος Καψάλης, ὅστις ὠδηγοῦσε τὸ τμήμα τοῦτο ἐπιχείρημα, βλέπων ἀρκετὸν πλῆθος συσχυμένον, ἔδωκε τὸ πῦρ, τὸ ὁποῖον ἐτίναξεν ὅλους σχεδὸν εἰς τὸν αἶρα, ἀναστάτωσε τὸ ἔδαφος, καὶ ἔκαμε νὰ κατακλυσθῇ μία ἐνορία ὀλόκληρος ἀπὸ τὴν δάλατσαν. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶδαν μητέρα νὰ ρίψῃ τὰ παιδία τῆς εἰς τὸ πηγάδιον, καὶ νὰ κτηνισθῇ καὶ αὐτὴ, καὶ πλῆθος γυναικῶν καὶ παιδίων

τὰ ἐρδαινῶσιν εἰς τὴν λίμνην, καὶ νὰ βυθίζονται εἰς τὸ βαθύτερον μέρος αὐτῆς.

Οἱ δὲ ἐξεληθόντες ἐπρωχώρουν εἰς ἓν σῶμα, χωρὶς νὰ ἰσχυρῶσιν νὰ τοὺς ἐνιχλήσῃ ὁ ἐχθρὸς περισσότερον, εἰμὴ τοῦ φεκοδολῶν μακρόθεν· φθάσαντες δὲ ὡς ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν ἀπηντήθησαν ἀπὸ τοῦ ἰππικοῦ τοῦ ἐχθροῦ, συγκεκμημένοι ἐκ πεντακοσίων καὶ ἐπέκεινα ἰππέων, οἵτινες πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἤρχοντο ἀπὸ τὸ Μποχώρι, διὰ νὰ ἀντικρίωσιν τοὺς φεύγοντας· ἀλλὰ δὲν ἐκινήθησαν νὰ κτυπήσωσι κατὰ μέτωπον, εἰμὴ μόνον τοὺς τελευταίους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν πολλοὶ ἀσθενεῖς, ἐν οἷς καὶ ὁ στρατηγὸς Ν. Στουρνάρης· μὲν ὅλον τοῦτο ἀντεκρούσθη καὶ τὸ ἰππικὸν, καὶ ἀναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς Μποχώρι. Ὡς 150 ἄνθρωποι, ἐξεληθόντες ἐκ Κλείσουδας, καὶ διευθυνόμενοι εἰς τὸν ἅγιον Συμεῶνα, ἀπηντήθησαν μετὰ τοὺς ἰππεῖς ἐπιστρέφοντας εἰς Μποχώρι, καὶ ἐκτυπήθησαν· ἐφόνευσαν πολλοὺς τῶν ἰππέων, καὶ ἐσκορπίσθησαν ἢ ἐφονεύθησαν καὶ ἐξ αὐτῶν οἱ περισσότεροι, οἱ δὲ λοιποὶ ἐνταράχθησαν μετὰ τοὺς ἐκ Μεσολογίου ἐξεληθόντας. Φθάσαντες δὲ εἰς τὸν ἅγιον Συμεῶνα ἦσαν ἐν δυνατόν σῶμα Ἀλβανῶν, τὸ ὁποῖον ἐπρεσπάθει νὰ τοὺς κῆψῃ τὴν διάβασιν, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη νὰ ἐμπιδήσῃ τὴν ὁρμήν των. Ἐκεῖ ἐφονεύθησαν ἢ ἐπιάσθησαν ὑπὲρ τοὺς 200 ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἕως ὅτου ἐφθασαν εἰς τὸ ἡμισυ διάστημα τῶν κορυφῶν τοῦ ὄρους, ὅπου ἦσαν ὡς 300 ἐκ τῶν ἐξωθεν, καὶ παρ' αὐτῶν βοηθούμενοι ἀπέκρουσαν διόλου τοὺς ἐχθροὺς, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄρος.

Ἐκεῖθεν δὲ ἠκολούθησαν τὸν δρόμον εἰς Δερβέκισταν διὰ μέσου τῶν δρυμῶνων καὶ τῶν φαράγγων, χωρὶς νὰ εὕρισκωσιν οὐδὲ τροφὴν οὐδὲ ἄνθρωπον νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ· ὥστε ὑπὸ τῆς ταλαιπωρίας καὶ πείνης πολλοὶ ἀπέθανον· καὶ ἄλλοι μὲν ἐφθασαν εἰς δύο, ἄλλοι δὲ εἰς τρεῖς ἡμέρας εἰς Δερβέκισταν, χωρὶν τοῦ Ἀποκούρου, 8 ἕως 10 ὥρας ἀπέχων ἀπὸ Μεσολογίου. Ἐκεῖ δὲν εὗρον κανένα τῶν κατοίκων, εἰμὴ μόνον τὰ σώματα τῶν ἐξω ὀπλάρχων, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ εἶχον σπάνιον τὴν τροφὴν· διὸ δὲν ἠμπόρεσαν οὐδ' ἐκεῖ νὰ θεραπεύσωσι τὴν πείναν των. ἠκολούθησαν λοιπὸν ταλαιπωρούμενοι οὕτως ἱκανὰς ἡμέρας, διερχόμενοι διὰ χωρίων ἀκατοικήτων, στερούμενοι τροφῶν, ἕως ὅτου ἐφθασαν εἰς Σάλωνα.

Οἱ δὲ ἐναπομείναντες καὶ κλεισθέντες εἰς τὰ ὀσπίτια εἰς Μεσολόγιον, ἀντεστάθησαν ἄλλοι μίαν, καὶ ἄλλοι δύο ἡμέρας· καὶ οἱ κλεισθέντες εἰς τὸν ἀνεμόμυλον ἐπολέμησαν μέχρι τῆς τρίτης, καὶ εἰς τὸ τέλος, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ, ἔβαλον πῦρ εἰς τὴν πυρίτιδα, καὶ οὕτως ἐτινάχθησαν εἰς τὸν αἶρα.

Οὕτως ἓνας σωρὸς ἐρειπίων, στάκτης, πετρῶν καὶ πτωμάτων ἔμειναν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις εἶδε μὲν λύπην τοῦ ἀπερίγραπτου νὰ χαθῇ τὸ ἡμισυ τοῦ στρατεύματός του, διὰ νὰ κυριεύσῃ τὰ αὐτὰ δυστυχῆ λείψανα, τὰ ὁποῖα πρὸς κατασχύνην του δέλουν μαρτυρεῖ τὴν ἀνήκουστον ἀνδρείαν καὶ ἡρώϊκην ἀπόφασιν τῆς ἀθανάτου τοῦ Μεσολογίου φρουρᾶς.

Ὡς 1200 γυναικόπαιδα, πεσόντα αἰχμάλωτα εἰς χεῖρας τῶν βαρβάρων, ἐπειδὴ δὲν ἔλαβον καιρὸν νὰ δυσιασθῶσιν ἀφ' ἐαυτῶν, ἐστάθησαν ἡ πληρωμὴ τῶν τῆς ζημίας τοῦ ὑπερηφάνου ἐχθροῦ.

Κατὰ τὰς τελευταίας πληροφορίας, τὰς ὁποίας ἔχομεν, πρέπει νὰ ἐχάθησαν εἰς τὴν ἐξόδον ὑπὲρ τοὺς 500, ἀφ' ἧς ὥρας ἄρχισαν νὰ ἐξέρχονται ἕως ὅτου ἐφθασαν εἰς τὸ ὄρος, ἐκ τῶν ὁποίων ὀλιγώτατοι ἐπιάσθησαν ζῶντες, καὶ ἐθανατώθησαν, διὰ νὰ θεραπεύσωσι τὴν λύσσαν τοῦ βαρβάρου· καὶ ἕως 600 ἀπέθανον τῆς πείνας, ἀπὸ τοῦ ψύχους καὶ τῆς ταλαιπωρίας τοῦ δρόμου, ἕως νὰ φθάσωσιν εἰς Σάλωνα, ὄντες οἱ περισσότεροι ἀσθενεῖς καὶ ἀδύνατοι πρὶν ἐξέλθωσιν ἐκ Μεσολογίου. Ἡδὴ εὕρισκονται ἐδῶ καὶ ἐξω τοῦ Ἰσθμοῦ ὡς 2200 ἠπειρώται, Αἰτωλοὶ, Ἀκαρῶνες καὶ Μεσολογῖται ἐκ τῶν διασωθέντων ἐκ τῆς φρουρᾶς. Ἐπιμένως θέλομεν φανερώσει τὰ ὀνόματα τῶν σημαντικωτέρων τῶν ὅσων ἐφονεύθησαν ἢ ἄλλως ἐχάθησαν εἰς τὴν ἐξόδον ταύτην, ἀφ' οὗ πληροφορηθῶμεν ἀκριβῶς τὰ ὀνόματα καὶ τὸν ἀριθμὸν ὅλων αὐτῶν.

Τὰ περιστατικὰ τῆς πολιορκίας τοῦ Μεσολογίου, καὶ τῆς ἐξόδου τῆς φρουρᾶς, εἶναι τόσον θαυμαστὰ, τόσον μεγάλα, ὥστε δὲν δυνάμεθα ἀξίως νὰ τὰ περιγράψωμεν. Δὲν λυπούμεθα ὅτι ἐχάθη τὸ Μεσολόγιον, ἀλλὰ λυπούμεθα ὅτι ἐστερήθη ἡ ἡρώϊκὴ φρουρὰ τῶν τροφῶν μετὰ τὴν κατὰ τὴν Κλείσουδαν λαμπρὰν νίκην, διὰ νὰ θριαμβεύσῃ μέχρι τέλους, καὶ νὰ ἀφανίσῃ τοὺς βαρβάρους. Βέβαια ἤθελε τοὺς ἀφανίσει, καθὼς ἠμπορεῖ πᾶς ἓνας νὰ βεβαιωθῇ, ἀφ' οὗ μάθη τὰ περιστατικὰ τῆς πολιορκίας ἀπὸ τῆς πρώτης μάχης κατὰ τοῦ Ἰμπραήμ-πατσα, συμβάσης κατὰ τὴν 16 τοῦ Φεβρουαρίου, τὰ ὁποῖα δὲν μᾶς ἐκοινοποίησαν τὰ Ἑλληνικὰ Χρονικὰ, ἐπειδὴ ἐπαυσαν πλέον νὰ ἐκδίδονται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Κατὰ δυστυχίαν ὅσοι ἐκρατοῦσαν τὸ ἡμερολόγιον, καὶ ὁ συντάκτης, καὶ οἱ τυπογράφοι, καὶ ὁ τειχοποιὸς Κοκκίνης ἐχάθησαν εἰς τὴν ἐξόδον· ἐλπίζομεν μὲν ὅλον τοῦτο νὰ συνάξωμεν ἐκ τῶν κατὰ μέρος διηγήσεων τῶν διασωθέντων ἡρώων τὰ οὐσιωδέστερα συμβεβηκότα, καὶ νὰ τὰ κοινοποιήσωμεν ἐκ διαλειμμάτων διὰ τῆς γενικῆς ἐφημερίδος.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ.

Ἐκ Παρισίων τὴν 12 Μαΐου Ἐ. Ν.

Ὁ Τίμιος [Τάιμς], ὅστις ἐκοινολόγησεν εἰς τὴν ἀπὸ 8 τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς ἐφημερίδα του, ὅτι ὑπεγράφη μετὰ τῆς μεγάλης Βρεταννίας καὶ τῆς Ρωσσίας συνθήκη περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν δυνάμεων τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης, ἐπὶ συμφωνία, ὥστε ἡ ἡπειρωτικὴ Ἑλλὰς μετὰ τῶν νήσων νὰ πληρῶνῃ ἀνοικτιστὸν φόρον, ἢ μᾶλλον νὰ δείχνῃ φεουδαλικὴν ὑπόκλισιν εἰς τὸν σουλτάνον, περιέχει πάλιν εἰς τὴν ἀπὸ 9 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐφημερίδα του τὸ ἐπόμενον ἄρθρον·

“Ἐπαναλαμβάνομεν σήμερον μετὰ τὴν μεγαλητέραν

επειδήσιν ὅτι χθές ἐκοινολογήσαμεν περὶ τῶν πραγμάτων τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῶν τελευταίων ἐν Πετροπόλει διαπραγματειῶν.

Ὅταν ὁ δούξ τοῦ Οὐέλλινγκτων, τοῦ ὁποίου αἱ περὶ Ἑλλάδος δοξασίαι ἐτροπολογήθησαν διὰ τῶν κατατηρήσεων καὶ τῶν συλλογισμῶν τοῦ Κυρίου Κάννιγγ, ἐσχίσε νὰ ὁμιλῇ περὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Νικόλαον καὶ τοὺς ὑπουργοὺς του, δὲν ἐδράδυνε νὰ συμπεράνῃ, ὅτι ἀλλοῦ εὐρίσκοντο αἱ δυσκολίαι, κατὰ τῶν ὁποίων εἶχε νὰ ἀντιπαλεύσῃ. Ἀφ' ὧν μανθάνομεν, ἡ Ῥωσσία ἐφάνη ὑδιάθετος, νὰ παραιτήσῃ τὴν μοναδικὴν διεύθυνσιν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, τὴν ἰδέαν τῆς προστασίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς πηγάζουσαν ὑπεροχὴν, εἰς τὴν ἡ Ἀγγλία καὶ αἱ λοιπαὶ δυνάμεις εἶχαν αἰτίαν νὰ φοβηθῶσι τὴν ὁποίαν ἐμελλε ν' ἀποκτήσῃ ἐπ' ἑαυτὴν ἐκ τῶν τοιούτων σχέσεων πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Ἀλλὰ δὲν ἀκολούθησε τὸ ἴδιον περὶ τοῦ δευτέρου ζητήματος. Ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ, τὸ νὰ θεωρηθῇ ὡς Εὐρωπαϊκὴ ὑπόθεσις ἢ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Πόρτας διαφορά, ἀποδλέπουσα τὴν πίστιν τῶν συνθηκῶν, καὶ τὴν τιμὴν τοῦ δαήματός του. Ἐπαρέστησεν εἰς τὸν δούκα ὅτι, οὔτε ἡ διοίκησις τῆς Ῥωσσίας, οὔτε τὸ στράτευμα, οὔτε τὸ ἔθνος τῆς δὲν ὑποφέρουν ν' ἀπατῶνται περισσότερον ὑπὸ τῆς Τουρκίας, καὶ αἱ ξέναι δυνάμεις νὰ ἐμποδίζωσιν ἀπὸ τοῦ νὰ λάβωσι τὸ δίκαιόν των μὲ τὸ μόνον εἰς τὴν ἐξουσίαν των μέσον· ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος, πρὶν τοῦ θανάτου του, ἔλαβε τὴν ἰδίαν ἀπόφασιν τοῦ νὰ κάμῃ, νὰ ἀναγνωρισθῶσι διὰ τῆς βίας τὰ δικαιώματά του, τὰ ὁποῖα καθυπέβαλε τόσον ἀνωφελῶς εἰς φιλικὰς συζητήσεις μὲ τὴν Πόρταν, καὶ ὅτι ὁ σημερινὸς αὐτοκράτωρ ἦτον ἀποφασισμένος νὰ βαδίσῃ εἰς τὰ ἴχνη τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἐκήρυξε προσέτι ἡ Ῥωσικὴ διοίκησις πολλὰ θετικῶς, ὅτι ἡ αὐτοκρατορικὴ Αὐτοῦ Μεγαλειότης θέλει περιορισθῇ εἰς τὸ νὰ κατορθώσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπαρχουσῶν συνθηκῶν, καὶ νὰ ἐκδικηθῇ τὰ ἀληθῶς καταπατηθέντα παρὰ τῆς Τουρκίας δικαιώματα καὶ συμφέροντα τῆς Ῥωσσίας.

Ἐὰν δὲν ἀπατῶμεθα, ἔγινεν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Ῥωσσίας τὸ κατωτέρω ἀπλοῦν καὶ φρονιμὸν ἐξώτημα· “Ἀφ' οὗ ρίψετε τὸ πρῶτον κανόνι, ἡμπορεῖτε νὰ στοχασθῆτε ὅτι θέλετε δώσει τέλος τῶν ἐχθρικῶν πράξεων εἰς προσδιορισμένην ἐποχὴν;” Ἰδοὺ ἡ ἀπάντησις· “Θελομεν ἐνεργῆσαι ἀκριδῶς κατὰ τὰς ἀρχάς, μὲ τὰς ὁποίας δικαιολογοῦμεν τὸ πολίτευμά μας, καὶ εἰς τὴν ἀντιπαρῶν, θέλομεν εἶσθαι ὑπεύθυνοι ὡς πρὸς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Εὐρώπην.”

Ἐπεταὶ λοιπὸν ὅτι δὲν μένει πρόβασις, διὰ νὰ ἀρνηθῇ τις εἴτε εἰς τὴν Ῥωσσίαν, εἴτε εἰς ὅποιανδήποτε ἄλλην αὐτεξούσιον ἐπικράτειαν, τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐκδικηθῇ. Ἡ Ἀγγλία μάλιστα, καθὼς τὸ εἶπαμεν ἄλλοτε, ἔχει μέρος (ἠθικῶς θεωρουμένου τοῦ

πράγματος) εἰς τὴν συνθήκην τοῦ Βουκουρεστίου διὰ τὴν μεσολάβησιν τοῦ πρέσβέως τῆς, ὅστις τὴν ἐπραγματεύθη. Ὅθεν ἡ Ῥωσσία ἔχει δικαίωμα νὰ προσηλθῇ ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας, ν' ἀπέχῃ ἀπὸ παντὸς κινήματος, ἐν ὧν αὐτὴ ἐπιμένει εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν συνθηκῶν· ἀλλὰ τὸ ἐπίφοβον μέρος τῆς ὑποθέσεως εἶναι τὸ ἀκόλουθον.

Ὁ πόλεμος, ὅταν λάβῃ ἀρχὴν διὰ μίαν πρόβασιν, ἐξακολουθεῖ πάντοτε σχεδὸν καὶ μετὰ τὴν παύσιν τῆς προβάσεως. Τὰ ἀδικήματα καὶ τὰ ἐξόδα, ὅσα ἀκολουθῶσιν, ἐν ᾧ ζητεῖται ἡ δικαίωσις διὰ τοῦ πολέμου, ἐπιφέρουν τὴν ζήτησιν πρῶτον τῆς ἱκανοποιήσεως εἰς τὰ ἀδικήματα, ἔπειτα τῆς ἀποζημιώσεως, καὶ τέλος τοῦ ἐξασφαλισμοῦ· καὶ ὅταν ἡ ἀποζημιώσις δὲν ἡμπορῇ νὰ γένῃ εἰς χρυσόν, τὴν διαδέχεται παραχώρησις τόπου, καὶ εἰς τὴν ὁπισθοδρόμησιν τῶν συνόρων εὐρίσκεται ὁ ἐξασφαλισμὸς καὶ τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου τόπου. Οὕτω λοιπὸν ὁ νικητὴς παρουσιάζεται ὑπὸ ἄλλην μορφήν, ὅχι μόνον πρὸς τὸν νικημένον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς γείτονας, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λαμβάνει νέαν βαρύτητα εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς δυνάμεως.

Ἐὰν ἡ Ῥωσσία μεταχειρισθῇ τοὺς κατὰ τῶν Τούρκων θριάμβους τῆς, διὰ ν' αὐξήσῃ τὴν ἐπικράτειάν της· εἰς τὴν ἐκδοχὴν τοῦ προσεχοῦς πολέμου προσθήσῃ εἰς τὴν μεγίστην αὐτὴν δύναμιν καὶ μίαν καὶ μόνην ἐπαρχίαν ἐκ τῶν ἤδη εἰς τὴν Τουρκίαν ἀνηκουσῶν· εἰς τὴν πλησιάζῃ ἡ Ῥωσσία εἰς τὰ σύνορα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ εἰς τὴν εὐρὴν τὰ μέσα τοῦ νὰ θέσῃ τὰς πολεμικὰς τῆς ἐτοιμασίας ἐπάνω εἰς μίαν γραμμὴν, διὰ τῆς ὁποίας εὐκολύνεται ἡ πρὸς τὴν Κωνσταντινουπόλιν προόδός της, δὲν βλέπομεν, πῶς ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Αὐστρία ἡμποροῦν νὰ μείνωσιν ἡττοί, ἐν ᾧ θέλει ἐτοιμάζεσθαι παρ' αὐτῶν μέσον μελ-λουτῶν ταρχῶν, ἐπὶ προβάσει τοῦ νὰ διωχθῶσιν οἱ ἄπιστοι ἐκ τῆς Εὐρώπης.

Τὸ θέμα τοῦτο ἂν γενῇ ἀντικείμενον σκέψεως βαθείας καὶ ἀταράχου, καὶ ἡ μετὰ τῶν δύο αὐτοκρατοριῶν πάλιν ἂν θεωρηθῇ μὲ ἀγρυπνον προσοχῆς ὄμμα· ἐπειδὴ ἄλλως τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Αὐστριακῆς μοναρχίας θέλει περικυκλωθῇ ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας, εἰς αὐτὴν ἐπιτύχῃ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ σχέδια τῆς Αἰκατερίνης· ὁ Ταχυδρόμος (Courier) ἀπαντᾷ εἰς τὸ πρῶτον ἀρθρον τοῦ Ταίμδος λέγων ὅτι, θαυμάζει τὸν ἡρωισμόν των Ἑλλήνων· ἐλπίζει ὅτι ἡ ἀνεξαρτησία των θέλει στηριχθῇ ἐπὶ βέβαιου ἀσφαλοῦς, καὶ ὅτι πιθανῶς αἱ αὐλαὶ τῆς Πετροπόλεως καὶ τοῦ Λονδίνου ἔχουσι τὰ αὐτὰ αἰσθήματα· ἀλλὰ δὲν ἀνέκει εἰς αὐτὸν νὰ εἴπῃ, ἐπὶ πίστιν αὐτὰ τὰ ἀντικείμενα ἔγιναν μέρος τῶν μετὰ τῶν δύο διοικήσεων διαπραγματειῶν, καὶ δὲν βλέπει τιποτε ἱκανῶς κατεπεῖγον, διὰ νὰ καταρῦγῃ ἀμεσῶς εἰς τὰ παρὰ τοῦ Ταίμδος σημειωθέντα μέτρα.

(L' Etoile)